

Finland har som ordförande i Nordiska ministerrådet 2025 mottagit Nordiska rådets rekommendation 31/2024 - Grön skattereform og klimapolitik for fremtiden.

Nordiska rådet har i oktober 2024 på förslag av Utskottet för ett Hållbart Norden rekommenderat att de nordiska regeringarna

styrker ”udlederen betaler” princippet i den nationale miljølovgivning

De nordiska regeringarna anser att *förorenaren betalar* är en viktig princip i en effektiv klimat- och miljöpolitik. Tillämpningen av principen, som även fastslås i EU:s Lissabonfördrag (Lissabontraktaten) skapar ett ekonomiskt incitament för företag och andra aktörer att minska utsläppen från sin verksamhet och investera i klimat- och miljövänlig teknik.

De nordiska länderna har internationellt varit föregångare i integreringen av miljöaspekter i sin lagstiftning och prissättningen av växthusgasutsläpp. Principen om att förorenaren betalar har förverkligats i synnerhet i fråga om växthusgasutsläpp från användningen av fossila bränslen och industrins processer, där prissättning i form av utsläppshandel, energibeskattning och beskattning av CO₂ är viktiga instrument. Genomförandet av principen förstärks ytterligare när utsläppen från marina bränslen stegvis inkluderas i den nuvarande utsläppshandeln. Den nya utsläppshandeln för distributörer av fossila bränslen, som i stor utsträckning omfattar distributionen av bränsle som inte omfattas av den nuvarande utsläppshandeln, inleds 2027.

Till skillnad från fossila bränslen har prissättningen och styrningen av utsläppen av växthusgaser från jordbruket och markanvändningssektorn hittills inte genomförts i någon större utsträckning i de nordiska länderna. Beskattningen av växtskyddsmedel hör till undantagen i detta avseende. Den nationella prissättningen av utsläpp till exempel inom jordbruket har begränsats dels av oron över hur prissättningen av utsläpp påverkar jordbrukets nationella konkurrenskraft och koldioxidläckage, dels av oron över de ojämnt fördelade regionala och socioekonomiska konsekvenserna. Prissättning av utsläpp från jordbruket har begränsats av avsaknaden av modeller som erbjuder lösningar på dessa problem och samtidigt också går att tillämpa i praktiken. Utsläppsminskande åtgärder inom jordbruket har däremot varit föremål för finansiellt stöd.

I Danmark finns politiskt stöd för planerna att, på basis av ett grundligt sakkunnigarbete, införa beskattning av utsläpp från jordbruket parallellt med stödåtgärder som främjar en reform av jordbruket och markanvändningen. Med tanke på möjligheterna att tillämpa motsvarande system i de övriga länderna kunde det danska exemplet lämpligen analyseras utifrån vilka effekter det ger för utsläppen, hur markanvändningen förändras samt hur det påverkar jordbruksföretagen och livsmedelsproduktionen.

De nordiska regeringarna har förbundit sig till att i större utsträckning än tidigare utnyttja den kunskap och kompetens som samlats om kostnadseffektiva politiska åtgärder för att genomföra principen om att förorenaren betalar på ett politiskt godtagbart sätt.

De nordiska regeringarna anser att rekommendationen delvis har uppfyllts.